

Vasilije Stijepović,

Dr Sašenko Čeranić, NVO "Agencija za antidoping u sportu", Podgorica

Doc. dr Mroslav Kezunović, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić

KAMPANJA O ANTIDOPINGU U CRNOGORSKOM SPORTU I NJENI REZULTATI

1. UVOD

Već decenijama unazad borba protiv dopinga u sportu se sprovodi kako na globalnom tako i na nacionalnom nivou. Kao najvažni rezultat te borbe imamo formiranje Svetske antidoping agencije (World antidoping agency-WADA) 1999 godine, koja je postala operativna za olimpske igre u Sidneju 2000 godine. Osnovna uloga WADA da kroz implementaciju kodeksa i harmonizaciju osnovnih vrijednosti borbe protiv dopinga u svim sportovima i državama, redovno objavljivanje liste zabranjenih supstanci i akreditovanih laboratorija i kao osnovna uloga edukacija i prevencija dopinga posebno edukujući sportiste o štetnosti i neželjenim efektima dopinga putem interneta, raznih publikacija i različitih savjetovanja i seminara. Upravo znajući za ovu osnovnu ulogu Svetske antidoping agencije kao i za činjenicu da o doping treba razgovarati sportiste, trenere i timske ljekare treba precizno informisati, a polazeći od osnovne misije našeg udruženja "AGENCIJE ZA ANTIDOPING U SPORTU" koja je "DOPING FREE SPORT"-SPORT BEZ DOPINGA, odlučili smo da sprovedemo kampanju "ANTIDOPING U CRNOGORSKOM SPORTU" a sa ciljem povećanja stepena informisanosti sportske populacije o štetnosti dopinga kako za zdravlje sportista tako i za samu etiku sporta.

2. CILJNA GRUPA KAMPANJE

Za ciljnu grupu kampanje primarno su određeni sportisti koji su aktivnu uključeni u sportske organizacije, kao sekundarna ciljna grupa određeni su treneri i klupski ljekari. Ciljne grupe su određene upravo znajući da po Kodeksu Svetske antidoping agencije sportista je isključivo odgovoran za ono što unese u organizam, a sekundarna ciljna grupa je određena činjenicom da osnovni izvor informacija o upotrebi određenih sredstava sportista upravo dobija od trenera i klupskih ljekara.

3. METODE

3.1 SAVJETOVANJA I SEMINARI

Kao osnovni metod sa ciljem kvalitetne edukacije organizovani su seminari za navedene ciljne grupe kampanje, sa eminentnim predavačima iz Crne Gore i država regiona. Na samim seminarima korišćeno je prisustvo učesnika da prije samih predavanja sprovedemo anketiranje sa osnovnim pitanjima o problemu dopinga u sportu na osnovu čega smo dobijali podatke o nivou i stepenu informisanosti učesnika. Predavanja su koncipirana da učesnike kvalitetno informišemo o:

- Pojmu dopinga
- Istorijatu dopinga

- Doping kod aktivnih sportista i rekreativaca
- Svetskoj antidoping organizaciji
- Proceduri doping kontrole
- Zabranjenim sredstvima i metodama
- Posledicama upotrebe doping sredstava po zdravlje sportista
- Najpoznatim doping skandalima

Po završetku seminara i savjetovanja sprovedeno je takođe anketiranje sa ciljem dobijanja rezultata o stepenu nivoa znanja o doping nakon predavanja.

Neka od sprovedenih predavanja i savjetovanja:

Sl.1

Sl.2

Predavanja sa temom „Antidoping u sportu“ Policijska akademija Danilovgrad
Predavači: Vasilije Stijepović, Dr Danilo Jokić i Dr Sašenko Čeranić (sl.1,sl.2)

Prvo naučno savjetovanje u Crnoj Gori sa temom „ANTIDOPING U SPOR-
TU“ S.C „Morača“

Bojan Vajagić, Dr Nenad Dinkić, Dr Dragan Drobnjak i Dr Sašenko Čeranić
(sl.3,sl.4)

Sl.3

Sl.4

3.2 Informisanje putem medija

Imajući u vidu značaj medija u savremenom načinu života ,kao i moć i dostupnost poruke koju šaljemo putem medija kao drugi metod kampanje odabrali smo medijsku promociju borbe protiv dopinga. Nailazeći na odobravanje uredničkih redakcija informativnih kuća za kampanju koju vodimo organizovali smo emisije sa kontakt uključenjima gledalaca na temu doping u svijetu i kod nas i zabranjena doping sredstva, kao najzapaženije emisije izdvajamo one na Državnom javnom servisu i RTV Elmag.

4. Rezultati

Polazeći od činjenice da je sveobuhvatna informisanost o doping u sportu u CrnojGori bila na veoma niskom nivou ,što smo jasno utvrdili sprovodeći anketu prije početka seminara kako kod sportista tako i kod trenera i klupskih ljekara jasno je da smo sprovodeći ovu kampanju umnogome doprinijeli podizanju svijesti o štetnosti dopinga kao i potvrdili tezu da je kvalitetna edukacija osnovno sredstvo u prevenciji ove pojave koja predstavlja prijetnju za savremeni sport kako kod nas tako i u svijetu.

4.1 Rezultat ankete prije seminara

Anketa je sadržala deset osnovnih pitanja o doping u sportu

Broj anketiranih sportista 48

12 sportista je tačno odgovorilo na pet i više pitanja

7 sportista nije tačno odgovorilo niti na jedno pitanje

29 sportista jeimalo između 1 i 5 tačnih odgovora

4.2 Rezultati ankete posle organizovanih seminara

Ova anketa je sadržala takođe deset nešto težih pitanja

Broj anketiranih sportista 57

Svi anketirani sportisti su imali tri i više tačnih odgovora

5. Diskusija

Ako znamo za činjenicu o slaboj informisanosti sportista i sportskih radnika o problemu dopinga u sportu, a na tu činjenicu nadovežemo i realnost slabe informisanosti i u medicinskoj literaturi, a to sve potkrijepimo statističkim podacima istraživanja gdje 61% sportista dobije steroide upravo od doktora (Lori i saradnici). Kao i Holandsku studiju koja se odnosila na 1000 ljekara opšte prakse od kojih 85% nije informisano po pitanju doping sredstava ,dok sa druge strane klupski ljekar u preko 60% slučajeva predstavlja glavni izvor informisanja (Somervil i saradnici), onda je logično da edukacija treba da bude sveobuhvatna kako za sportiste i trenere tako i za ljekare koji predstavljaju ključnu kariku u ovom lancu, upravo vodećise ovim činjenicama i mi smo u kampanji posebnu pažnju posvetili što većem animiranjuljekara uključenih u sportskim klubovima. Kao posledicu slabe sveobuhvatne informisanosti o doping u sportu možemo izvesti hipotezu da su zbog toga sportisti sa Balkana bili na vrhu liste dopingovanih na olimpijskim igrama u Sidneju (44%) i Atini (20%).

6. Zaključak

Kada govorimo o slaboj informisanosti sportista o doping-u nemožemo a da ne navedemo primjer svojevremeno najboljeg tenisera svijeta Džon Mekinro koji je punih šest godina protiv svoje volje koristio steroide koji tada nisu bili zabranjeni i pozvao sportiste da „otvore četvore oči“ kada im ljekari i treneri prepisuju bilo kakve preparate. Već na početku naše kampanje potvrdile su se riječi poznatog tenisera da naši sportisti ne znaju ime preparata ,ne znaju prave indikacije i imaju preveliko poverenje u trenera i ljekara .Ako s druge strane treneri i ljekari imaju tako malo znanja ,onda je s pravom ,edukacija prva stvar koju treba uraditi, a sve sa ciljem da se omogući sportistima učestvovanje u sportu bez dopinga i na taj način promovise zdravlje ,pravičnost i jednakost za sportiste širom svijeta.

Literatura:

1. Dr Nenad Dikić,(2007),100 *PITANJA O DOPINGU*
2. Richard W.Pound,(2006).Inside Dope
3. Fred C.Pampel,(2007),Drugs and Sports
4. Angel J.Schneider,(2007),Doping in Sport

Prof. dr Milan Žvan i dr Duško Bjelica, dekani Fakulteta za sport iz Ljubljane i Nikšića